

Organisaatiomuutos 1.1.2025

Kaupunginhallitus 06.05.2024 § 123
296/00.01.02.01.01/2024

Valmistelija

Kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, talousjohtaja

Lieksan kaupungissa on käyty yhteistoimintaneuvottelut koskien kuntatekniikkaliikelaitoksen, vesihuoltoliikelaitoksen ja liikuntapaikkojen hoidon henkilökuntaa joulukuun 2023-huhtikuun 2024 välisenä aikana. Neuvottelujen tavoitteena oli hakea organisaatorakenne ja toimintatavat, jotka mahdollistavat nykyistä paremmin yhdessä tekemisen, tehokkuuden lisäämisen ja laadukkaat palvelut. Neuvottelujen lopputuloksena valmistelussa on päädytty esittämään kaupungin organisoitumisen muutosta. Uusi organisaatio tulisi voimaan seuraavan tilikauden alusta eli 1.1.2025.

Taustaa

Lieksan kaupungissa toteutettiin edellinen isompi organisaatiomuutos 2016-2017, jolloin silloinen tekninen virasto purettiin ja liikelaitokset perustettiin. Lieksan katu-, viheralue- ja satamainfraa on hoidettu 2018 alkaen kuntatekniikkaliikelaitoksessa. Liikelaitoksen alaisuudessa on toiminut myös kaupungin metsien hoito sekä paikkatietopalvelut. Kaupungin toimitilojen huollosta ja investoinneista on vastannut puolestaan kaupungin tytäryhtiö Lieksan Kiinteistöt Oy. Rakennusvalvonta sekä maankäyttö on sijoitettuna elinvoiman palvelualueeseen. Vesihuolto on oma liikelaitoksensa.

Kuntien liikelaitosten määrä oli suurimmillaan 2010-luvun alkupuolella, jonka jälkeen liikelaitosten määrä on ollut vähenevä. Yleisimmät liikelaitostoiminnot ovat vesi ja tilapalvelut. Osa kunnista on päätenyt yhtiöittämään liikelaitosten toiminnot, jolloin yhtiö voi toimia kilpailuilla markkinoilla. Liikelaitos ei ole itsenäinen oikeushenkilö vaan se on osa kuntaa, mutta sen kirjanpito tehdään erillään ja sitä ohjaa johtokunta. Kunnan sisäinen liikelaitosmalli edustaa nk. tilaaja-tuottaja- mallia, jossa peruskunta tilaa ja liikelaitos tuottaa nämä palvelut. Liikelaitoksilla on haettu yritysmäistä toimintatapaa, koska liikelaitos on itsenäisempi. Toisaalta taas kaupunki tai kunta määrittelee talousarviossaan liikelaitosten budjetin samaan tapaan kuin palvelualueidenkin.

Sote- ja pela-järjestämisvastuun siirryttyä hyvinvointialueille kuntien tärkeimmät tehtävät ovat sivistys, elinympäristö, demokratia ja elinvoima. Vuoden 2025 alusta kunnan vastuulle siirretään työllisyyspalvelut. Tarkasteltaessa noin 10 000 asukkaan kuntia ympäri Suomen valtaosassa kunnan perusinfraan ylläpito on yksi kolmesta toimialasta/palvelualueesta sivistyksen ja hallinnon ohella. Lieksan kaupungin organisaatiomallissa ei ole omaa palvelualueita tälle yhdelle kunnan perustehtävistä, vaan tehtävät on hajautettu eri palvelualueille, tytäryhtiöön ja liikelaitoksiin.

Organisaatiomuutos ja sen perusteet

Nykyinen tapa järjestää kuntalaisille kaupunkiympäristön palvelut on ollut toiminnassa yli kuusi vuotta. Kuntien toimintaympäristö ja odotukset kunnan palveluita kohtaan ovat kuitenkin jatkuvassa muutoksessa, jolloin kevään yhteistoimintaneuvottelut olivat hyvä kohta arvioida nykyisen mallin toimivuutta yhdessä henkilöstön edustajien kanssa.

Yhteistoimintaneuvotteluryhmä päätyi toteamaan johtopäätöksensä, että Lieksan teknisten palvelujen kokonaisuus on pirstaloitunut, vaikeasti hahmotettava ja johtamisen vastuut on hajautuneet. Kaupungin johtoryhmässä ja johtavissa viranhaltijoissa ei ole teknisten palvelujen osaajaa ja kokonaisuudelta puuttuu johtaja. Vastuu nykyisellään jakautuu kaupunginjohtajan, talousjohtajan, elinvoimajohtajan ja liikelaitosten johtajien kesken. Kun johtovastuu on hajautettu, se altistaa osaoptimoinnille ja kokonaiskuvan hämärtymiselle. Neuvotteluissa todettiin, että työntekijätasolla tehdään jonkin verran yhteistyötä, mutta kun henkilöstö on eri osastoilla, rakenteet eivät kannusta yhteistyöhön ja resurssien kokonaistaloudelliseen käyttöön.

Kaupungin teknisten palvelujen kokonaisuus halutaan paremmin näkyväksi ja koota eri toiminnot yhteen. Yhtenäinen palvelualue palvelee niin kaupungin muiden palvelualueiden tukitoimintoja kuin myös kaupunkilaisia ja yrityksiä. Kokonaisuudella tavoitellaan saavutettavan resurssien yhteiskäyttöä ja sitä kautta tehokkuutta. Tärkeä osa-alue on kaupungin investointien parempi suunnittelu ja toteutus tulevaisuudessa ja sen osaamisen varmistaminen. Kaupungin kannattaa hyödyntää yksityistä sektoria eikä yrittää tehdä kaikkea itse. Kilpailutus vaatii kuitenkin hyvää ennakkointia, markkinan tuntemista ja kokonaisuuden hallintaa. Osa kaupunkiympäristöön liittyvistä töistä on kausittaisia ja siksi resurssien suunnitelmallinen käyttö on paremmin organisoitavissa yhden kotipesän kautta.

Huomionarvoista on myös, että kuinka paljon nykyinen liikelaitosmalli aiheuttaa hallinnollista työtä ja näin ollen hallinnon kustannuksia. Liikelaitoksille on tehtävä erillinen kirjanpito, josta tietyt siirrot tehdään kaupungin kirjanpitoon. Kokonaisuudessaan nykyinen tapa toimia sisältää valtavasti manuaalista hallinnollista työtä, jota tehdään kaksinkertaisesti liikelaitoksista johtuen. Yksinkertaistus merkitsee selvää työtuntien vähennystä. Vesihuolto on ulkoinen liikelaitos, joka myy palveluita ulos eikä kaupunkiorganisaation sisällä. Kirjanpitolain vuoksi se on aina eriytettävä.

Yhteistoimintaneuvotteluryhmä sekä valmistelijat (kaupunginjohtaja, talousjohtaja ja hallintojohtaja) ovat päätyneet esittämään seuraavaa muutosta: 1.1.2025 alkaen Lieksan kaupungin organisaatio muuttuu siten, että perustetaan uusi kaupunkiympäristön palvelualue. Palvelualueeseen siirtyy neuvottelujen kohteena ollut henkilöstö, kuitenkin siten, että vesihuolto on palvelualueen sisällä oma liikelaitoksensa kirjanpidollisesti, ja liikuntapalveluista siirtyy urheilualueiden ja liikuntapaikkojen hoitajat, mutta ei liikuntasihteeri. Näin ollen palvelualueen vastuulle tulisi kuulumaan seuraavat kaupungin tehtävät: investoinnit, toimitilat, kaupunki-infran kunnossapito, viheralueet, liikuntapaikat, metsäomaisuus, paikkatieto ja vesihuoltoliikelaitoksen ohjaus.

Eteneminen

Yt-ryhmä teki esityksensä 4.4. ja kaupunginhallitus käsitteli johtopäätöksiä keskusteluasiana 15.4. Kaupunginhallitus tekee virallisen esityksen valtuustolle 6.5. kokouksessaan ja valtuusto käsittelee asian 27.5. Valtuuston päätöksenteon jälkeen hallitukselle valmistellaan seuraavat askeleet palvelualueen perustamisessa. Syksy 2024 on varattu muutoksen johtamiselle. Hallintosääntömuutokset toteutetaan vuoden 2024 aikana.

Päätösehdotus	<p>Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että se</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. lakkauttaa kuntatekniikkaliikelaitoksen 1.1.2025 alkaen, 2. lakkauttaa kuntatekniikkaliikelaitoksen johtokunnan 1.1.2025 alkaen, 3. perustaa kaupunkiympäristön palvelualueen 1.1.2025 alkaen kaupunginhallituksen alaisuuteen. <p>Keskustelun jälkeen kaupunginjohtaja muutti päätösehdotustaan.</p>
Muutettu päätösehdotus	<p>Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että se</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. lakkauttaa kuntatekniikkaliikelaitoksen 1.1.2025 alkaen, 2. lakkauttaa kuntatekniikkaliikelaitoksen johtokunnan 1.1.2025 alkaen, 3. perustaa kaupunkiympäristön palvelualueen ja kaupunkiympäristölautakunnan 1.1.2025 alkaen.
Päätös	<p>Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että se</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. lakkauttaa kuntatekniikkaliikelaitoksen 1.1.2025 alkaen, 2. lakkauttaa kuntatekniikkaliikelaitoksen johtokunnan 1.1.2025 alkaen, 3. perustaa kaupunkiympäristön palvelualueen ja kaupunkiympäristölautakunnan 1.1.2025 alkaen. <p>Merkittiin, että Hannele Pöykkölä saapui kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana klo 16.25.</p>
Lisätietoja	<p>Kaupunginjohtaja Pirre Seppänen, 040 1044 001 sähköposti pirre.seppanen(at)lieksa.fi</p>